

Binh Biến ngày 11-11-1960

Sau ngày đất nước bị chia cắt, toàn thể nhân dân miền Nam đều mong muốn có một sự đổi đời tươi sáng.

Mọi người đều hy vọng có được một lãnh tụ xứng đáng có thể tạo lập một chính quyền quốc gia vững mạnh để củng cố và xây dựng một miền Nam hùng cường hầu có thể thống nhất lãnh thổ trong một tương lai gần với thế mạnh.

Nhưng thực tế đã làm tan biến dần những hy vọng của hàng triệu người dân miền Nam. Dưới hình thức chống cộng, chính quyền của Tổng thống Ngô Đình Diệm đã che dấu ý đồ tiêu diệt các phần tử đối lập và đàn áp dân chúng để củng cố địa vị cho gia đình và phe đảng. Ông Ngô Đình Diệm với bản tính đa nghi, ông không tin cậy ai ngoài anh em ruột thịt, hoặc người cùng làng, cùng tôn giáo hay người của đảng Cần Lao xu thời nịnh hót. Thái độ ngạo mạn của những thành viên trong gia đình của ông Diệm là một trong những nguyên nhân đưa đến bất mãn trong dân chúng.

Trong bối cảnh đó, 18 chính trị gia tên tuổi, gồm có Phan Khắc Sửu, Trần Văn Hương, Phan Huy Quát, Trần Văn Đỗ, v.v. trong đó có đến 11 Tổng trưởng, Bộ trưởng của chính phủ Đệ Nhất Cộng Hòa của ông Diệm, họp tại nhà hàng Caravelle, Sài Gòn, vào ngày 26/4/1960, đã ra Tuyên Ngôn phản đối chế độ độc tài Ngô Đình Diệm, đòi ông thay đổi chính sách.

Do những sự bất mãn đó đã dẫn đến cuộc đảo chánh ngày 11/11/1960. Ban đầu, quân đảo chính kiểm soát được một số vị trí quan trọng tại Sài Gòn do yếu tố bất ngờ, tuy nhiên nhanh chóng thất bại khi các thủ lĩnh quân sự không kiên quyết cũng như không có được sự ủng hộ của đông đảo các thành phần quân cán chính. Trong ngày này ba Tiểu Đoàn Nhảy Dù cộng với một đơn vị Thủy Quân Lục Chiến đã bao vây Dinh Độc Lập và yêu cầu Tổng thống Diệm cải tổ chính phủ. Người chỉ huy trực tiếp cuộc binh biến này là Trung tá Vương Văn Đông (chứ không phải Đại tá Nguyễn Chánh Thi). Vương Văn Đông là một sĩ quan gốc miền Bắc, từng là sĩ quan trong quân đội Pháp, từng tham gia chiến tranh chống Việt Minh cộng sản, từng đi học ở Fort Leavenworth, Kansas Hoa Kỳ, do đó được các cố vấn quân sự Mỹ đánh giá cao.

Trung tá Đông đã chiêu dụ thêm vị chỉ huy trực tiếp của ông là Đại tá Nguyễn Chánh Thi vào giờ phút chót. Cuộc vây hãm dinh độc lập tỏ ra thất bại ngay từ lúc 5 giờ sáng, ngày 11 tháng 11, kế hoạch đảo chính đã được thực hiện không hiệu quả, quân đảo chính đã không tuân thủ chiến thuật đã được đề ra lúc ban đầu như chiếm giữ đài phát thanh và phong tỏa các con đường dẫn vào đô thành Sài Gòn, không cắt đường giầy điện thoại từ trong dinh Độc Lập, nhờ vậy ông Diệm đã liên lạc được với các vị sĩ quan còn trung thành với chính phủ.

Về sau, Vương Văn Đông đã liên lạc với đại sứ Mỹ Durbrow, tìm sự yểm trợ. Ông này trả lời cho biết: *“Chúng tôi sẽ ủng hộ chính quyền đương nhiệm, chừng nào chính phủ đó bị lật đổ”*. Trung tá Vương Văn Đông và Đại tá Nguyễn Chánh Thi chỉ có một con đường thoát: dùng máy bay chạy trốn sang Cam Bốt và bắt đầu một cuộc sống lưu vong ba năm.

Nhưng chính biến 11 tháng 11, 1960 cũng báo hiệu thời kỳ suy sụp của chính quyền Ngô Đình Diệm. Một sự suy sụp mà ông Ngô Đình Nhu đã tiết lộ với nhà báo Hoa Kỳ Karnow rằng kẻ thù của ông không phải chỉ có cộng sản mà chính là những người bạn cùng sát cánh với ông trong việc chống đối chế độ cộng sản miền Bắc.

Ba năm sau đó, chính quyền Ngô Đình Diệm đã bị lật đổ và anh em ông Diệm đã bị thảm sát. Trong khi đó, những người lưu vong ở Kampuchea chuẩn bị trở về vì đã có người khác làm thay cho công việc mà 3 năm trước họ đã thất bại.

Thành phần chủ động trong cuộc đảo chánh bao gồm các nhân vật quân sự và dân sự đã được Trung tá Vương Văn Đông kể lại trong quyển Binh Biến 11/11/1960 như sau:

- Trung tá Vương Văn Đông
- Trung tá Nguyễn Triệu Hồng
- Thiếu tá Trần Văn Đô, TĐT TĐ1ND
- Thiếu tá Nguyễn Văn Lộc TĐT TĐ3ND
- Thiếu tá Nguyễn Huy Lợi, Phòng 3/TTM
- Thiếu tá Phan Trọng Chính (Chỉ huy Trưởng BĐQ)
- Đại úy Nguyễn Văn Thừa TĐ8ND.

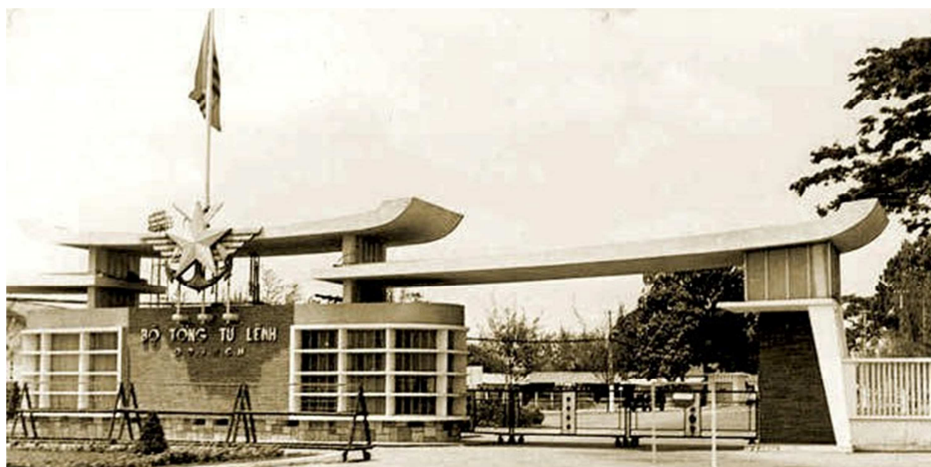
Phía dân sự có nhóm Liên Minh Dân Chủ gồm các Ông: Luật Sư Hoàng Cơ Thụy, Nguyễn Bảo Toàn, Xuân Tùng, Lê Vinh...

Theo kế hoạch, cuộc đảo chánh tiến hành theo hai giai đoạn như sau:

Giai Đoạn I:

- Trước tiên Thiếu tá Trần Văn Đô và Đại úy Nguyễn Thành Chuẩn chỉ huy TĐ1ND tấn chiếm Lữ Đoàn phòng vệ Phủ Tổng thống sau đó tiến chiếm đài phát thanh, rồi bắt giữ Đại tướng Lê Văn Tỵ và Thiếu tướng Nguyễn Khánh
- Thiếu tá Nguyễn Văn Lộc và TĐ3ND tấn chiếm Dinh Độc Lập bắt giữ gia đình Ông Ngô Đình Diệm
- Thiếu tá Nguyễn Huy Lợi với một Đại Đội TQLC biệt phái chiếm đóng Bộ Tổng Tham Mưu
- Thiếu tá Phan Trọng Chính chiếm giữ BTL Dù và căn cứ Tân Sơn Nhất điều phối các đơn vị trừ bị, tập hợp các phương tiện vận tải, truyền tin cần thiết cho việc di chuyển và liên lạc
- Đại úy Nguyễn Văn Thừa điều động 2 Đại Đội thuộc TĐ8ND chiếm đóng Tổng Nha Cảnh Sát Đô Thành
- Trung úy Nguyễn Vũ Từ Thức với Đại Đội Không Vận tiến chiếm Quân Khu Thủ Đô và Sở Liên Lạc Chính Trị
- Đại úy Nguyễn Kiên Hùng, bắt giữ Đại úy Bằng TĐ phó (một SQ Cần Lao) và chỉ huy TĐ3TQLC tiến chiếm BTL/HQ, cầu Bình Lợi, BCH Trung Đoàn địa phương 135, biệt phái cho Thiếu tá Lợi một Đại Đội trấn giữ Bộ Tổng Tham Mưu
- Đại úy Trần Đình Vy cùng đi với Thiếu tá Hinh cùng 2 Đại đội Nhảy Dù tiến chiếm BCH trại Trung Đoàn Thiết Giáp đóng ở Gò Vấp
- Một Đại Đội TĐ8ND án ngữ tại mũi tàu Phú Lâm ngăn chặn viện quân từ miền Tây
- Thiếu tá Nguyễn Công Khanh với Trung Đội Đặc Biệt bắt giữ Trung tướng Thái Quang Hoàng, Bác sĩ Trần Kim Tuyên và những nhân vật được chỉ định khác

- Thiếu tá Phạm Văn Liễu đưa Đại úy Trần Đình Vy đón Thiếu tá Hinh chỉ huy phó Thiết Giáp rồi về Bộ TTM phụ tá cho Thiếu tá Lợi.

Cổng chính Bộ Tổng Tư lệnh QLVNCH

Giai Đoạn 2:

- Thiếu tá Đô biệt phái một đơn vị Dù chiếm đóng Nha An Ninh Quân Đội
- Thiếu tá Lộc biệt phái một đơn vị Dù chiếm giữ Quốc Hội, Bộ Quốc Phòng, và Bộ Nội Vụ
- Thiếu tá Lợi tổ chức phòng thủ Đô Thành và tiếp nhiệm bộ TTM
- Đại úy Nguyễn Văn Thừa tổ chức phòng thủ những mục tiêu đã chiếm được, trung ương truyền tin, sơ nghiên cứu chính trị
- Đại úy Nguyễn Kiên Hùng tổ chức phòng thủ mặt Biên Hòa ngăn chặn viện binh từ Bình Dương
- Đại úy Trần Đình Vy mang lực lượng Thiết Giáp về tăng cường cho TĐ3ND và đặt dưới quyền điều động của Bộ TTM.

Diễn Tiến:

Ngày 10/11/1960, 3 Tiểu Đoàn 1, 3 & 8ND cùng TĐ3TQLC đều có mặt tại Sài Gòn (do sự sắp xếp của Thiếu tá Lợi P3TTM) Thiếu tá Nguyễn Văn Lộc, Tham Mưu Trưởng Liên Đoàn Nhảy Dù ra lệnh cấm trại toàn thể các đơn vị Dù (thực tế không có lệnh cấm trại).

Đến 7.00 giờ đêm, tất cả ban tham mưu đảo chánh tập họp tại Bộ Chỉ Huy TĐ3ND tại vườn cao su Phú Thọ. Thiếu tá Ngô Xuân Xoạn TĐT/TĐ5ND cũng được mời tới đây nhưng Ông từ chối tham gia và đòi bỏ ra về nên đã bị nhân viên an ninh hạ sát. Riêng Đại úy Trương Quang Ân TĐT TĐ8ND khi được Thiếu tá Lộc mời tới doanh trại TĐ3ND rồi bị giữ lại, Ông không sốt sắng tham gia nhưng trước hoàn cảnh không lối thoát Ông miễn cưỡng chấp nhận và phái một Đại Đội án ngữ mũi tàu Phú Lâm, ngăn chặn viện quân từ miền Tây.

11.00 giờ đêm, Trung tá Đông, Trung tá Nguyễn Triệu Hồng, Thiếu tá Phan Trọng Chinh, Thiếu tá Đô, Thiếu tá Lộc và Đại úy Nguyễn Thành Chuẩn tới nhà riêng để bắt giữ Đại tá Nguyễn Chánh Thi. Thiếu tá Lộc vào trước và cho lệnh toán lính gác về căn cứ Hoàng Hoa Thám, và sẽ cho toán lính khác thay thế.

Khi gõ cửa, Đại tá Thi mở cửa và ông được mời đi, lúc đầu ông không chịu đi nhưng với sự cương quyết của mọi người ông chịu đi theo.

Trên đường về nơi tập họp, Thiếu tá Đô và Đại úy Chuẩn ghé TĐ1ND ra lệnh tập họp và nắm quyền chỉ huy đơn vị TĐ1ND (lúc này TĐT/TĐ1ND là Đại úy Dư Quốc Đống không có mặt tại đơn vị). Thiếu tá Chinh về thẳng căn cứ Hoàng Hoa Thám tập họp các đơn vị như ĐĐ súng cối, ĐĐ công binh, ĐĐ công Vụ, Phân Đội Truyền Tin, TĐ8ND. Trung úy Lưu Danh Rạng sĩ quan Truyền Tin của Liên Đoàn Dù cắt đứt tất cả đường dây liên lạc từ bên ngoài Nhảy Dù.

Ngày 11/11/1960 giờ bắt đầu nổ súng dự trù là 1.00 giờ nhưng vì tập trung quân số chậm chạp và thiếu phương tiện chuyên chở nên tới 2.30 giờ tiếng pháo lệnh mới bắt đầu. Và lực lượng đảo chánh bắt đầu tấn công các mục tiêu. Giờ chót Thiếu tá Hình Chỉ Huy Phó Thiết Giáp đã không tham gia, nên không có đơn vị Thiết Giáp ở Gò Vấp tham dự. Đại úy Trần Đình Vy muốn bắt giữ Hình nhưng Thiếu tá Liễu ngăn cản, khi Trung tá Đông ra lệnh trở lại bắt thì Thiếu tá Hình đã mang vợ con trốn khỏi nhà. TĐ3TQLC chỉ tham gia có 1 Đại Đội mà thôi vì Đại úy Nguyễn Kiên Hùng TĐT/TĐ3TQLC, lúc khởi sự tập họp đơn vị, tinh thần bị giao động không kiểm soát nổi đơn vị để cho Đại úy Bằng TĐP, một SQ cần lao chỉ huy thay vì y phải bị bắt giữ trước khi khởi sự.

Tại ngã tư Phan Đình Phùng – Công Lý một đơn vị Nhảy Dù khởi sự chặn bắt những quân nhân di chuyển trên đường phố khoảng hơn hai chục người tập trung họ lại trên vỉa hè đường Công Lý, sát hàng rào Dinh Độc Lập. Số người bị bắt giữ mỗi lúc một đông, trong khi tiếng súng bắt đầu nổ rạn.

Việc chiếm đóng Bộ TTM, Nha Cảnh Sát Đô Thành không gặp trở ngại, riêng tại BTL quân khu Thủ Đô và tư thất Tướng Thái Quang Hoàng gặp sự chống trả mãnh liệt, nhưng một giờ sau 2 địa điểm này cũng thất thủ, Tướng Hoàng bị bắt giữ hồi 4.30 giờ. Sáng ngày 11/11/60 Đại tá Đỗ Mậu bị bắt giữ tại Tổng nha Công An.

Ngay sau khi chiếm giữ Bộ Tổng Tham Mưu, không biết việc Thiếu tá Hình, CHP Thiết Giáp không tham gia vì Thiếu tá Liễu không báo cáo, Thiếu tá Lợi đã dùng Hệ Thống liên lạc của bộ TTM gọi Trung Đoàn 5 Thiết Giáp đồn trú ở Mỹ Tho về Sài Gòn. Theo kế hoạch Thiếu tá Hình sẽ đón Thiết Đoàn này tại Phú Lâm và tăng cường cho lực lượng đảo chánh. Khi biết Không có Hình, Thiếu tá Lợi gọi ra lệnh cho Thiếu tá Lâm Quang Thọ CHT Thiết Đoàn, đem Thiết Đoàn này về trình diện TTM nhưng Thọ lại đem Thiết Đoàn này bảo vệ Dinh Độc Lập hồi 10.00 giờ sáng.

Tại Bộ TTM, Trung úy Trần Đình Vượng có nhiệm vụ phá Tổng đài Điện Thoại nhưng phải trễ tới 5 giờ sau mới thực hiện được.

Tại Hoàng Hoa Thám, Thiếu tá Phan Trọng Chinh sau khi cho lệnh xuất phát (bằng những công điện giả) đã mang một đơn vị đến chiếm giữ căn cứ Tân Sơn Nhất bắt giữ Trung tá Nguyễn Xuân Vinh Tư lệnh Không Quân, Trung tá Hiền Tham Mưu Trưởng, Thiếu tá Nguyễn Cao Kỳ chỉ huy Phi Đoàn Vận Tải. Những sĩ quan này được giam tại Hoàng Hoa Thám. Nhưng sau đó Trung tá Nguyễn Xuân Vinh trốn khỏi vì sự sơ hở vô tình hay cố ý của Đại úy Hồ Tiêu, người có trách nhiệm canh gác.

Thiếu tá Chinh gửi công điện ra lệnh TĐ6ND đưa 1 ĐĐ đến chiếm phi trường Vũng Tàu, một Đại Đội về chiếm phi trường Biên Hòa, phần còn lại của Tiểu Đoàn chiếm giữ BTL SĐ7 do Trung tá Huỳnh Văn Cao làm Tư Lệnh đóng cạnh phi trường Biên Hòa. TĐ5ND được lệnh đưa một Đại Đội tới chiếm BTL Quân khu 1 đóng tại Thủ Đức, một ĐĐ tới chiếm Liên Trường Võ Khoa Thủ Đức, và phần còn lại của TĐ về trình diện căn cứ Hoàng Hoa Thám làm thành phần trừ bị.

5.00 giờ, 3 Đại Đội còn lại của TĐ3TQLC do Đại úy Bằng TĐP chỉ huy đã đến bao vây Bộ chỉ huy đảo chính tại nhà thờ Đức Bà, nhưng thấy không kham nổi nên kéo quân theo đường Nguyễn Du về tăng cường cho lực lượng phòng thủ Dinh Độc Lập.

Bộ chỉ Huy cuộc đảo chánh gồm có Trung tá Vương Văn Đông, Trung tá Nguyễn Triệu Hồng và Trung úy Lưu Danh Rạng. Lúc đầu Bộ chỉ huy đặt tại góc đường Hai Bà Trưng và Thống Nhất, sau vì cuộc chiến có nhiều biến chuyển nên dời về Nhà Thờ Đức Bà, Trung úy Rạng cho chiếm giữ Bưu Điện Sài Gòn tập trung các nhân viên và ra lệnh cắt đứt hệ thống điện thoại. Nhưng chỉ cắt được một phần lớn, còn lại một số vẫn liên lạc được.

Tại Trung Đoàn Thiết Giáp Gò Vấp, Đại úy Trần Đình Vy với 2 đơn vị Dù biệt phái vừa đến nơi đã bị các chiến xa dưới quyền điều động của Thiếu tá Hình và Thiếu tá Thảm Nghĩa Bôi Trung Đoàn Trưởng, bao vây vào giữa sân cờ.

Trong khi đó, Dinh Độc Lập được phòng thủ bởi:

- 1 Đại đội cận vệ khoảng 100 quân nhân
- 2 Một Đại đội Bộ binh 150 quân nhân, thay phiên vào mỗi buổi chiều
- 3 Một Chi đoàn chiến xa thường trực trong Dinh.

Khoảng 2.30 giờ rạng sáng ngày 11/11/1960, Thành Cộng Hòa và Dinh Độc Lập bắt đầu bị tấn công. Trung úy Vũ Thế Quang dẫn một Đại Đội Nhảy Dù tới cổng trước của Thành Cộng Hòa cầm chân quân Lữ đoàn phòng vệ, không cho ra khỏi thành Cộng Hòa.

Khi lực lượng Nhảy Dù bắt đầu tấn công vào Dinh Độc Lập Thiếu tướng Nguyễn Khánh đang giữ chức Thư Ký Thường Trực Quốc Phòng ở Phủ Tổng thống. Tướng Khánh đang ở nhà, nghe tin có đảo chánh, đã chạy vào Dinh Độc Lập, đến cổng Nguyễn Du đập cửa xin vào Dinh. Trung úy Nguyễn Văn Lễ, Đại đội trưởng canh gác, không dám mở cổng, sợ quân đảo chánh tràn vào. Trung úy Lễ xin cho thông dây xuống để Thiếu tướng Khánh leo qua hàng rào. Tổng thống Diệm phong cho Tướng Khánh làm “Tư Lệnh Toàn Quyền” để thương lượng với phe đảo chánh.

Bên trong Dinh Độc Lập, Tổng thống Ngô Đình Diệm, cố vấn Ngô Đình Nhu, BS Trần Kim Tuyến và Thiếu tướng Nguyễn Khánh ngồi trong phòng Ông Tôn Thất Thiết, Chánh sự vụ Sở Nội Dịch, ở tầng dưới, sát nhà bếp để theo dõi tình hình.

Từ sáng sớm, Tổng thống Diệm đã phái người liên lạc với Trung tá Huỳnh Văn Cao, Tư lệnh Sư đoàn 7, đưa quân về ngay để cứu viện, đồng thời dùng hệ thống Truyền tin của Dinh liên lạc trực tiếp với Đại tá Trần Thiện Khiêm, Tư lệnh Sư đoàn 21 ở Cần Thơ; Thiếu tá Thơ, Tỉnh trưởng Mỹ Tho, và Thiết giáp của Tỉnh cùng đem quân về gấp để giải vây.

Tới 5.00 giờ sáng lực lượng Nhảy Dù mới chiếm được một phần doanh trại của Liên Binh phòng vệ phủ Tổng thống, Tướng Nguyễn Khánh đã trốn khỏi nhà. Trong đợt tấn công đầu tiên Trung úy Sơn Ngọc Phường đã tử thương.

Quanh Dinh Độc Lập, tiếng súng mỗi lúc một mãnh liệt, Trung tá Đông ra lệnh cho Thiếu tá Đô tăng cường thêm cho TĐ3ND một hoặc 2 Đại Đội Nhảy Dù và các thiết vận xa chiếm được của Liên Binh Phòng Vệ. Nhưng Thiếu tá Đô không tìm ra được người nào biết lái xe Thiết Giáp từ các quân nhân đã bắt được.

Tr/Tá Nguyễn Triệu Hồng

Trung tá Nguyễn Triệu Hồng dự định đi đón Luật Sư Thụy để chuẩn bị giai đoạn chính trị, trước khi đi, ông muốn quan sát tình hình quân sự tại Dinh Độc Lập, tại đây Trung úy Nguyễn Bá Mạnh Hùng vừa chiếm được vọng gác phía trước cửa Dinh. Trung tá Hồng đang quan sát thì một viên đạn từ ổ phòng thủ tại góc đường Hồng Thập Tự & Công Lý bắn trúng và hy sinh ngay tại chỗ.

6.00 giờ, Thiếu tá Lộc chỉ huy TĐ3ND báo cáo, đơn vị chưa vào được trong Dinh Độc Lập, Ông đang ở phía Sân Tao Đàn & Hồng Thập Tự và hiện có một đơn vị Thiết Giáp đang đánh bọc hậu nên xin viện binh. Thật sự Thiếu tá Lộc đã tấn công Dinh Độc Lập không đúng theo kế hoạch. Theo như kế hoạch đã định sẵn phải tấn công ở hai phía trước cửa Dinh và mặt sau của Dinh. Đêm này Ông đã đổ quân bên phía Hồng Thập Tự rồi cho quân tẻ ra 2 phía tấn công vào gặp hàng rào cản khó có thể vượt qua nên mất đi yếu tố bất ngờ. Hơn nữa lực lượng phòng thủ bên trong có xe Thiết Giáp yểm trợ. (tại sao không dùng đại bác không giật 75ly phá hỏng hàng rào phòng thủ đánh thốc vào trong? Thời điểm này đơn vị được trang bị rất nhiều).

Một ĐĐ/TĐ6ND đã chiếm xong phi trường Vũng Tàu, thành phần còn lại đã đến chiếm phi trường Biên Hòa và Bộ TL Đ7. Một ĐĐ/TĐ5ND chiếm BTL Quân khu 1 ở Thủ Đức không gặp sự kháng cự nào, nhưng đến Liên Trường Võ Khoa thì phải khựng lại vì Thiếu tướng Lê Văn Nghiêm Chỉ huy Trường dùng chiến xa để ngăn chặn. 2 ĐĐ khác của TĐ5ND được tăng cường cho TĐ3ND để tiếp tục tấn công vào Dinh Độc Lập. 1 ĐĐ/TĐ5ND được phái đến chiếm cầu Bình Lợi để ngăn chặn Viện Binh từ Bình Dương thay thế cho đơn vị TĐ3TQLC như dự trù.

Thay đổi chiến thuật, Trung tá Đông đã đến trả tự do cho Đại tá Thi và giao hai nhiệm vụ (tại khu vực Dinh Độc Lập) kêu gọi lực lượng Liên Binh Phòng Vệ đầu hàng, và liên lạc với Trung tá Lê Quang Tung để rút lui lực lượng đặc biệt đang hoạt động phía sau các đơn vị Nhảy Dù.

7.00 giờ sáng, Trung tá Đông đến nhà Luật Sư Thụy, tại đây có mặt đầy đủ các nhân vật dân sự thuộc khối Liên Minh Dân Chủ như Ông Nguyễn Bảo Toàn, Xuân Tùng, Lê Vinh, v.v. Trung tá Đông yêu cầu Ông Thụy cho phổ biến 2 bản Tuyên Ngôn của Hội Đồng Cách Mạng và bảng hiệu triệu Quân nhân các cấp, (2 bản văn này đã được soạn thảo từ trước). Trung tá Đông đã cắt cử Đại úy Phó Quốc Chu ở lại với nhóm L/S Thụy làm sĩ Quan liên lạc. Đại tá Nguyễn Chánh Thi vừa được trả tự do (lý do Đại tá Thi nhận được bản văn này: L/S Thụy chờ mãi không thấy bản tuyên ngôn được đọc trên đài truyền thanh, nên đã nhờ một đồng chí mang bản thứ hai đến tìm và giao cho Trung tá Hồng, nhưng Hồng đã chết trong khi đó Trung tá Đông không có mặt tại đây nên nhờ một sĩ quan Dù giao lại cho Trung tá Đông, do đó bản văn đến tay Đại tá Thi) đã tự động lên đài phát thanh đọc bản hiệu triệu nhân danh Tổng Tư Lệnh Quân Đội thuộc Hội Đồng Cách Mạng, hầu nắm lấy cơ hội đặc biệt biến vai trò “bắt đắc dĩ” thành vai trò lãnh đạo cách mạng.

Bản Hiệu Triệu Quân Đội:

“Tướng lãnh, Sĩ Quan, Hạ Sĩ Quan, Binh Sĩ.

Chính phủ Ngô Đình Diệm sau sáu năm cầm quyền đã tỏ ra hoàn toàn bất lực trong công cuộc cứu quốc và kiến quốc giữa lúc cộng sản ngày càng gia tăng áp lực.

Ngô Đình Diệm đã áp dụng chính sách độc tài, phong kiến, gia đình trị mù quáng, đặt tham vọng ích kỷ của gia đình lên trên quyền lợi tối cao của đất nước. Quân Đội, lực lượng chính yếu của quốc gia bị nghi kỵ, chia rẽ. Mọi tầng lớp nhân dân bị bóc lột, áp bức, miệt thị. Tự do không được đảm bảo, dân tộc bị dồn vào họa diệt vong.

Trước tình thế đen tối của đất nước, quân đội đã đứng lên lật đổ chính quyền NĐD và tạm thời điều khiển chính phủ với sự tham gia của những nhân sĩ quốc gia để kịp thời thi hành những biện pháp cần thiết chống độc tài, cứu quốc.

Cuộc cách mạng quân đội đã thành công. Quân đội đoàn kết tiến lên diệt độc tài, bảo vệ tự do, đem an ninh cho đất nước.

Quân Đội không đảng phái, chỉ nghe theo tiếng gọi thiêng liêng của tổ quốc, sẽ tôn trọng quyền lợi của đồng bào.

Hội Đồng Cách Mạng và chính phủ lâm thời hoàn toàn tin tưởng ở lòng ái quốc và ý chí diệt cộng của quân đội.

Vậy toàn thể quân nhân các cấp, các đơn vị phải bình tĩnh tuân theo kỷ luật, cố gắng tiếp tục nhiệm vụ bảo vệ an ninh cho đồng bào trong giờ phút quyết liệt này.

Nhiệm Vụ Chúng ta là nhiệm vụ lịch sử, Hành động chúng ta là hành động cứu quốc.

Quân đội sẽ hoàn thành nhiệm vụ cứu quốc.

Hội Đồng Cách Mạng.”

(Khi đọc trên đài Đại tá Thi đổi là: Tư Lệnh Quân Đội Cách Mạng)

Thiếu tá Lợi, tại bộ TTM cho nhân viên tới nhà mời Thiếu tướng Phạm Xuân Chiểu vào bộ TTM nhưng ông từ chối, và hứa khi nào có mặt Đại tướng Lê Văn Tỵ thì ông sẽ vào.

Tại Hoàng Hoa Thám, Thiếu tá Chinh đã cử một Trung Đội ND do Thiếu tá Nguyễn Quốc Tuấn chỉ huy thành công để tiếp thu một đơn vị Thiết Giáp đóng tại cầu Bình Lợi để ngăn chặn các đơn vị của TĐ5ND không thể qua được cầu về Sài Gòn.

9.00 giờ, nhận thấy Đại úy Trương Quang Ân, không sốt sắng trong nhiệm vụ điều động một ĐĐND do Đại úy Nguyễn Văn Nhâm chỉ huy, tại mũi tàu Phú Lâm, Thiếu tá Chinh đã đến Phú Lâm để kiểm soát, lượt về ông đã gặp sự kháng cự của đơn vị Bảo An đồn trú tại BTL Bảo An của Trung tá Lâm Văn Phát chỉ huy. (sự kháng cự này báo hiệu sự phản công của phía chính phủ).

Khi tiếng súng phe đảo chánh bắt đầu nổ, Trung Đoàn 12 của Thiếu tá Nguyễn Hữu Duệ, thuộc Sư Đoàn 7 do Trung tá Huỳnh Văn Cao làm tư lệnh đang đóng tại Bà Rịa. Lúc hơn 4 giờ sáng, khi nghe tin Sài Gòn có đảo chánh, do đơn vị Nhảy Dù làm chủ động. Lập tức, Thiếu tá Duệ cho báo động, và ra lệnh cho các tiểu đoàn thuộc trung đoàn sẵn sàng di chuyển theo lệnh. Đồng thời lúc đó, ông cũng được lệnh sư đoàn phải đem quân ngăn chặn trên đường từ Vũng Tàu về Sài Gòn, không cho đơn vị Tiểu Đoàn 6 Dù về thủ đô. Tiểu đoàn này do Đại úy Đỗ Kế Giai làm Tiểu Đoàn Trưởng. Khi Trung Đoàn 12 ra chặn ở cầu Cỏ May, thì Tiểu Đoàn Nhảy Dù này vừa di chuyển qua rồi. Ngay sau đó Thiếu tá Duệ đã điều động Tiểu Đoàn 2/12 đang đóng ở Phước Thành (Bình Long), do Đại úy Bùi Sanh Châu làm Tiểu Đoàn Trưởng, Tiểu Đoàn 3/12 do Đại úy Nguyễn Tri Phương làm Tiểu Đoàn Trưởng cùng với bộ chỉ huy Trung Đoàn di chuyển ngay về Sài Gòn. Về phía quân đảo chánh, lúc 10.00 giờ sáng ngày 11/11/1960, Trung tá Đông và Đại tá Thi đã đến tư dinh của Đại tướng Lê Văn Tỵ yêu cầu Đại tướng hãy vào bộ TTM. Trong khi đó Ông Võ Văn Hải bí thư của Ông Diệm vội vã đến gặp Trung tá Đông tình nguyện làm trung gian điều đình giữa Hội Đồng Cách Mạng và Ông Ngô Đình Diệm để tìm giải pháp ổn thỏa, đôi bên có thể chấp nhận được hầu tránh sự lợi dụng của CS. Trung tá Đông đồng ý trên nguyên tắc (thật sự thì chiến trận đã nghiêng về phía chính phủ) với điều kiện Ông Diệm phải tuyên bố từ chức, thì phe cách mạng mới ngưng tấn công. Khi hai bên chưa thỏa thuận được điểm nào thì Đại tá Trần Thiện Khiêm đã đem Lực lượng bộ binh thuộc Quân Khu 5 đang di chuyển về Sài Gòn gần tới Phú Lâm gồm Trung Đoàn 2 Thiết Giáp và 2 Tiểu Đoàn của Sư đoàn 21, còn các lực Lượng SĐ7BB của Trung tá Huỳnh Văn Cao và SĐ5BB đang hành quân cũng trở về đang

chuẩn bị vượt sông Sài Gòn bằng Tàu Hải Quân. Các đơn vị này nhận lệnh trực tiếp với Ông Diệm qua Hệ Thống chỉ huy đặc biệt từ phủ Tổng thống.

Giờ này thấy sự hiện diện của Đại tướng Ty, Thiếu tướng Phạm Xuân Chiểu cũng vào bộ TTM. Tình hình quân sự lúc này thật là bất lợi cho phe đảo chính. Một đơn vị BĐQ trách nhiệm quanh Thủ Đô dưới quyền chỉ huy của Đại úy Lữ Đình Sơn, (em vợ của Tướng Thái Quang Hoàng) về giải vây Dinh Độc Lập đã chiếm giữ vườn Tao Đàn gia tăng áp lực vào cánh phải của TĐ3ND. Tại Phú Lâm, tiền quân của Trung Đoàn Thiết Giáp do Thiếu tá Lâm Quang Thơ điều động đã phá vỡ rào cản của ĐĐ/TĐ8ND tiến về phía Dinh Độc Lập.

Đứng trước tình cảnh bất lợi về quân sự như thế, và không muốn ở thế rút lui về một địa phương để tổ chức kháng chiến sẽ bất lợi cho lực lượng quốc gia dù cách mạng có thành công hay không nên Hội Đồng cách mạng chấp nhận giải pháp điều đình để gỡ thế bí.

11.00 giờ, một đơn vị thuộc quân khu Thủ Đô dưới quyền điều động của Trung tá Lê Văn Nhật hoạt động ngăn chặn đường tiếp tế của các đơn vị ND từ căn cứ Bà Quẹo theo đường Lê Văn Duyệt.

13.00 giờ lệnh phá sập cầu Bình Lợi để ngăn chặn viện binh của SĐ7BB từ phía Bắc thủ đô Sài Gòn. Để có thêm yếu tố thuận lợi, Trung tá Đông đã đến tư dinh của Tướng Mc Garr, Trưởng phái bộ viện trợ Hoa Kỳ, nhờ Ông và Đại Sứ Hoa Kỳ thúc hối Ông Diệm chấp nhận điều kiện do HĐCM đưa ra.

Sau 4 lần liên lạc qua Ông Hải, Tướng Nguyễn Khánh và Ông Diệm, Trung tá Đông chấp nhận thương lượng trực tiếp với Ông Ngô Đình Diệm trước cửa Dinh Độc Lập và với sự bảo đảm an toàn của Tướng Mc Garr, trưởng phái bộ viện trợ Hoa Kỳ. Và lúc này Đại úy Lữ Đình Sơn giả vờ ủng hộ đảo chính (trả hàng) đến tình nguyện đặt dưới sự điều động của HĐCM.

Khoảng chiều tối, điện thoại trong Dinh reo. Đại tá Khiêm thông báo Sư Đoàn 21 đã vào Sài Gòn, Pháo binh hiện đặt tại Phú Lâm và xin trung thành với Tổng thống.

Hồi 17.30 giờ, Đại tá Thi qua trung gian của Đại úy Phan Lạc Tuyên phụ tá của Đại úy Lữ Đình Sơn, đến gặp và mời bác sĩ Phan Quang Đán lãnh tụ Khối Dân Chủ Đối Lập (đã được CIA Mỹ khuyến khích) tham gia cách mạng và làm cố vấn chính trị cho ông. Ông Đán nhân lời và mau lẹ liên lạc với báo chí tổ chức họp báo tại bộ TTM vào lúc 19.00 giờ. Sự hiện diện đột ngột của Ông Đán trong Hội Đồng Cách Mạng làm cho nhóm của luật sư Thụy ngữ ngỡ ngàng.

Ngay lúc đó, Tổng thống Ngô Đình Diệm có ông cố vấn và Thiếu tướng Khánh bên cạnh, đã nói chuyện điện thoại với Đại tướng Lê Văn Ty, có Trung tá Vương Văn Đông bên cạnh. Qua Đại tướng Ty, phe đảo chính muốn đưa ra cho Tổng thống 4 yêu sách:

1. Tổng thống sẽ cải tổ Nội các, mở rộng Chính phủ
2. Phe đảo chính sẽ tổ chức một cuộc biểu tình vào sáng ngày 12
3. Lữ Đoàn Nhảy Dù sẽ canh gác Dinh chung với Lữ Đoàn Phòng Vệ PTT
4. Hai bên cử phái đoàn để thảo luận 3 yêu sách trên đây.

Sau đó, hai bên cử phái đoàn ra thương thảo ngay trên đường Thống Nhất, khúc giữa Dinh Độc Lập và Nhà thờ Đức Bà. Phe đảo chính cử Đại tá Nguyễn Chánh Thi làm đại diện. Tổng thống Diệm cử Thiếu tướng Nguyễn Khánh thay mặt.

Lúc 18.00 giờ hơn, Đại tá Thi, Trung tá Đông và Thiếu tướng Khánh lại gặp nhau trước Dinh Độc Lập lần thứ năm, qua đó Ông Diệm đồng ý giải tán chính phủ và thành lập chính phủ liên hiệp quốc gia, nhưng

chần chờ chưa chịu chính thức công bố trên đài phát thanh về thỏa hiệp này. Từ giờ này, Đại tướng Lê Văn Ty, Thiếu tướng Phạm Xuân Chiêu và Ông Võ Văn Hải (dưới áp lực của một số sĩ quan trẻ có mặt tại bộ TTM) đã tỏ ra tích cực thúc hối ông Diệm chính thức công bố để tránh việc xung đột giữa quân đội.

Lúc 19.00 giờ, Trung tá Đông tuyên bố trong cuộc họp báo: HĐCM muốn tránh đổ máu cho QLVNCH, nhằm bảo toàn tiềm lực chống cộng nên đã chấp nhận giải pháp điều đình. Hiện tại HĐCM còn chờ thái độ dứt khoát của Ông Diệm đối với các điều kiện đưa ra, nếu đến 20.00 giờ không nhận được sự trả lời lực lượng nổi dậy sẽ tiếp tục tấn công.

20.00 giờ, ông Diệm gọi điện thoại trực tiếp cho Đại tướng Lê Văn Ty trao trách nhiệm thành lập chính phủ quân nhân cho Tổng Tham Mưu Trưởng QLVNCH. Tuy rằng không đúng như ý, nhưng sự nhượng bộ của ông Diệm về việc giải tán chính phủ hiện tại có thể chấp nhận được. HĐCM hối thúc Đại tướng Ty soạn thảo nhật lệnh kêu gọi quân đội trở lại vị trí và nhiệm vụ cũ, thông báo việc thành lập chính phủ quân nhân với sự chấp nhận của HĐCM, bản nhật lệnh do Đại tướng Ty đọc và phát thanh vào lúc 21.00 giờ ngày 11/11/1960 như sau:

Sĩ quan, Hạ sĩ quan, Binh sĩ,

Giữa lúc cuộc chính biến nghiêm trọng diễn ra tại Thủ Đô hôm nay, tôi đã hội đàm với Tổng thống Ngô Đình Diệm và đi đến những thỏa thuận sau đây để duy trì sự đoàn kết của quân đội:

- 1. Tổng thống đồng ý giải tán chính phủ hiện tại sau khi đã thảo luận về vấn đề quốc sự với HĐCM*
- 2. Với sự đồng ý của HĐCM, Tổng thống ủy thác cho các Tướng lãnh trong Quân Đội Cộng Hòa trách nhiệm thành lập một chính phủ quân nhân lâm thời. Chính phủ nay tiếp tục chiến đấu chống CS để bảo vệ Tổ Quốc.*
- 3. Ngay sau khi nhận được lệnh này, tất cả các đơn vị phải lập tức ngừng bắn, tiếp tục hoạt động trở lại và phải luôn luôn bình tĩnh đề cao cảnh giác để phòng sự phá hoại của CS.*

*KBC 4002 ngày 11/11/1960
Đại tướng Lê Văn Ty.*

Đại sứ Mỹ Durbrow và Tướng Mc Garr điện thoại đến chúc mừng Đại tướng Ty đã thành công trong việc dung hòa đôi bên, và tránh được sự tan rã của quân đội.

Chiều ngày 11/11/1960 rất nhiều đoàn thể chính trị ở thủ đô ra tuyên cáo ủng hộ HĐCM và dân chúng vừa vui mừng, vừa hiếu kỳ tập hợp đông đảo trước dinh Độc Lập. Đại tá Thi có mặt trong đám đông này với vai trò đối lập chỉ trích gia đình ông Diệm và ông Nhu được dân chúng hoan hô nhiệt liệt.

Ngày 12/11/1960 Sau khi phát thanh nhật lệnh của Đại tướng Ty, HĐCM phải tiếp tục đường lối tranh đấu để ông Diệm đồng ý thoái vị, sau nhiều lần thương lượng gay go, Ông Diệm đồng ý đọc trên băng nhựa ghi âm hồi 3.30 giờ ngày 12/11/1960 như sau:

Tuyên cáo của Tổng thống VNCH.

Quốc Dân đồng bào,

Tiếp theo cuộc nổi dậy tại Thủ Đô tối nay, để cho quân đội chúng ta được toàn vẹn trong cuộc chiến đấu chống cộng sản, tôi, Tổng thống VNCH đã quyết định giải tán chính phủ hiện thời.

Tôi kêu gọi các Tướng lãnh quân đội VNCH thành lập một chính phủ lâm thời để có thể tiếp tục chiến đấu chống cộng sản và bảo vệ xứ sở.

Đồng thời, tôi sẽ phối hợp với HĐCM thành lập một chính phủ liên hiệp. Để tránh đổ máu và trấn an dân chúng, tôi ra lệnh hội đồng các Tướng lãnh tìm tất cả phương pháp thích nghi chấm dứt mọi cuộc tuyên truyền xuyên tạc và ngừng bắn.

Ngô Đình Diệm

Đại tá Thi là người được cử liên lạc với phủ Tổng thống, gặp Tướng Khánh để lấy cuốn băng ghi âm của ông Diệm và đưa lên phát thanh hồi 4.00 giờ sáng. Trung tá Đông tiếp tục thương lượng với Tướng Khánh về việc canh gác Dinh Độc lập. Các đơn vị Dù sẽ phối hợp với đơn vị Thiết Giáp trong Liên Binh Phòng Vệ để canh gác quanh Dinh, nhưng đơn vị Dù ở đây đã theo Đại tá Thi để tiếp nhận cuốn băng ghi âm của ông Diệm. Sự kiện này sẽ gây hậu quả nghiêm trọng trong buổi sáng ngày 12/11/1960 khi dân chúng kéo biểu tình trước Dinh Độc Lập theo lời kêu gọi của ông Phan Quang Đán và ông Diệm đã ra lệnh cho Thiết Giáp đàn áp biểu tình thẳng tay.

Sau buổi họp báo lúc 20.00 giờ ngày 11/11, thay vì ở lại bên cạnh HĐCM, ông Đán lên thẳng đài phát thanh để phát đi những lời chỉ trích gia đình ông Diệm, và kêu gọi dân chúng biểu tình truất phế ông Ngô Đình Diệm tạo nên sự nghi ngờ càng thêm phát triển giữa khi đôi bên đang thương lượng. HĐCM đã 2 lần phái Đại úy Đoàn Bội Trân tới đài phát thanh kêu gọi ông Đán ngưng phát biểu nhưng vô hiệu, sau cùng Thiếu tá Lợi phải đến đài phát thanh triệu hồi ông Đán về họp tại bộ TTM, nhưng ông đi thẳng không đến họp. Tướng Chiêu phê phán nghiêm khắc hành động của Ông Đán là phá hoại.

Lúc 4.00 giờ sáng HĐCM và nhóm Liên Minh Dân Chủ họp lần đầu tiên tại bộ TTM, Trung tá Đông đã trình bày diễn tiến và đưa đến quyết định điều đình để tránh sự đụng độ giữa quân đội, đồng thời giao cho L/S Thụy soạn thảo tuyên ngôn của HĐCM thâu băng rồi đưa lên đài phát thanh phổ biến. Và cắt cử nhân sự để điều hành khối quần chúng kéo đến biểu tình sáng ngày 12/11 theo lời kêu gọi của ông Đán.

Ngay khi ông Diệm nhượng bộ, giải tán Nội Các, Đại tướng Lê Văn Tỵ đã ký công điện mời các Tướng lãnh đến họp tại bộ TTM để bàn định việc lập chính phủ, nhưng sáng ngày 12/11 không một ai đến họp (Tất cả còn chờ thời). Về phía SĐ7, buổi chiều ngày 11/11, cầu Bình Lợi đã bị phá sập bởi công binh Nhảy Dù rồi, nên Trung Đoàn 12/SĐ7 phải sử dụng xa lộ mới, nhưng gặp trở ngại vì cầu Xa Lộ phía trên Thủ Đức chưa làm xong. Khi đến cầu xa lộ, Tiểu Đoàn 2/12 từ Phước Thành cũng theo kịp đến đó. Có cả Thiếu tá Nguyễn Minh Măng là Tỉnh Trưởng Phước Thành, cùng về theo. Ông Tỉnh Trưởng hứa là về đến Sài Gòn sẽ giúp Anh Em Trung Đoàn lo việc liên lạc với phủ Tổng thống, vì trước đây ông làm việc ở đó. Sau đó, các đơn vị viện binh được một đoàn tàu Hải quân ghé vào, giúp vượt sông một cách dễ dàng. Thế là cả đoàn quân đến tòa Tỉnh Trưởng Gia Định khoảng 5 giờ sáng hôm sau, ngày 12/11/1960. Thiếu tá Măng tìm mọi cách để liên lạc với phủ Tổng thống mà không được sau phải dùng hệ thống liên lạc quân sự để liên lạc với Nha chiến tranh tâm Lý của Trung tá Nguyễn Văn Châu. Trung tá Châu đã yêu cầu viện quân cố gắng lấy lại đài phát thanh để trấn an tinh thần anh em quân đội cũng như dân chúng hết hoang mang. Thiếu tá Măng, Tỉnh Trưởng Phước Thành hăng hái tình nguyện đi cùng Tiểu Đoàn 2/12 để tái chiếm đài phát thanh. Khoảng 10 giờ sáng ngày 12/11, Tiểu Đoàn 2/Trung đoàn 12 đã bố trí chiếm giữ các cao điểm quanh đài phát thanh và sẵn sàng yểm trợ cho đơn vị tấn công vào đài. Sáng sớm ngày 12/11, một số quân Thiết Giáp và TD3 Thủy Quân Lục Chiến do Đại úy Bằng TĐP chỉ huy, mới vào tăng cường trong Dinh Độc Lập.

Lúc 10 giờ sáng, tại đài phát thanh, lực lượng phòng ngự trong đài ước lượng khoảng trên dưới một đại đội.

- Tất cả gươm tay lên và ở đâu đứng đó. (Lực lượng xung kích bắt đầu tấn công. Lệnh phá đài đã không được quân canh gác thi hành.) Thế là đài đã được tái chiếm trong độ 20 phút và không có tổn thất gì, vì đơn vị

bảo vệ không chống cự. Thiếu tá Mãng mở đầu loan báo chiếm lại đài phát thanh và tất cả sĩ quan, hạ sĩ quan và binh sĩ nguyện trung thành với Tổng thống.

Lúc 11.30 giờ, có tiếng súng nổ giao tranh bên ngoài Dinh Độc Lập, Đại úy Lữ Đình Sơn sau khi giả vờ ủng hộ quân đảo chánh và đem quân bố trí quanh vườn Tao Đàn theo thế cài răng lược với các Đại Đội của TĐ3ND và vì không thể điều đình phe nổi dậy thả Tướng Thái Quang Hoàng nên cho lệnh đơn vị BĐQ của ông bắt thân tấn công bắt giữ Thiếu tá Phan Trọng Chinh rồi kéo vào Dinh Độc Lập.

Nghe Thiếu tá Chinh bị bắt, Trung tá Đông gọi vào Dinh điều đình với ông Diệm để đổi với bà Trần Thiện Khiêm (Bà Khiêm bị bắt khi phe nổi dậy nghe tin ông Khiêm mang quân về Sài Gòn) và muốn nói chuyện với Thiếu tá Chinh. Thiếu tá Chinh nói với Trung tá Đông: HĐCM cứ tiếp tục nhiệm vụ cứu quốc đừng quan tâm đến ông. Sau đó Thiếu tướng Khánh, thừa lệnh Tổng thống Diệm, điện thoại cho phe đảo chánh và nói với họ: Tổng thống chấp thuận thả Thiếu tá Chinh và yêu cầu họ thả phu nhân Đại tá Khiêm.

Thiếu tá Lộc nghe tin Thiếu tá Chinh bị bắt Ông phải trở lại điều động đơn vị nhảy dù, và sau đó ông về ở luôn trong bộ TTM.

Từ lúc sáng sớm ngày 12/11, dân chúng khắp nơi kéo về biểu tình trước Dinh Độc Lập. Họ tập hợp đá đảo chế độ và đòi truất phế Ngô Đình Diệm. Tướng Khánh yêu cầu phe nổi dậy giải tán đám dân chúng biểu tình. Trong đám biểu tình hỗn độn đó, một số nhân viên thường phục của Trung tá Lê Quang Tung len lỏi trong dân chúng nổ súng làm cho họ hoang mang. Cuộc biểu tình ra ngoài tầm kiểm soát của HĐCM. Ông Diệm ra lệnh cho 2 Trung Đoàn Thiết Giáp của Lâm Quang Thơ và Thẩm Nghĩa Bôi bắn vào đám dân chúng, máu đã đổ, một số lớn thường dân đã ngã gục. Và cuộc mít-tinh tan vỡ không đầy 5 phút sau đó.

Trước khi ra lệnh đàn áp biểu tình, ông Diệm đã cho lệnh SD7 vượt sông Sài Gòn tập trung tại xa lộ Biên Hòa, và quân của Trần Thiện Khiêm cũng vào sát tới Phú Lâm. HĐCM phản đối việc điều quân này thì Tướng Khánh bảo rằng để đề phòng dân chúng biểu tình kéo vào chiếm Dinh Độc Lập.

Tình hình mỗi lúc một thêm căng thẳng, lực lượng bộ binh cứu giá kéo vào thành phố càng lúc càng đông, bao vây các khu vực nhảy dù chiếm đóng. Ông Diệm lo ngại HĐCM nương theo dân chúng tràn vào Dinh Độc Lập, phe đảo chánh càng lo ngại về các biến chuyển quân sự. Trong khi đó ông Đán không có những lo nghĩ của những người trong cuộc trước các diễn biến bất lợi, nên ông họp báo ở rạp Thống Nhất chỉ trích gia đình ông Diệm đồng thời chỉ trích Thiếu tá Lợi không cho ông tiếp tục đá kích chế độ trên đài phát thanh.

Có lẽ do sự khuyến cáo của Đại sứ Hoa Kỳ hoặc của Tướng Mc Garr, Thiếu tướng Khánh đề nghị tập trung hai lực lượng đối kháng về hai nơi riêng biệt để tránh những sự đụng độ không cần thiết. Phe nổi dậy rút về khu vực TTM, phe cứu giá tập trung quanh khu Dinh Độc Lập. Sau nhiều lần bàn cãi HĐCM đồng ý rút về bộ TTM, Tân Sơn Nhất, và Căn Cứ Hoàng Hoa Thám.

TĐ1ND được lệnh rút về chiếm giữ khu Tân Định, Phú Nhuận và Gò Vấp, Đơn vị chiếm giữ nha Công An Cảnh Sát rút về chiếm giữ rừng cao su Phú Thọ, TĐ3ND chiếm giữ khu Mc Mahon, TĐ8ND rút về cố thủ căn cứ Bà Queo.

11.00 giờ. Các Trung Đoàn Thiết Giáp kéo đến uy hiếp các đơn vị phòng thủ TTM. Tổng hành Dinh của HĐCM, Quang cảnh tại đây lúc này giống như buổi chợ chiều. Các sĩ quan trước đó làm phận sự hăn g hãi giờ nay đã lạng lẽ bỏ đi tìm sự bình yên ở gia đình. Luật Sư Thụy về thăm nhà rồi không trở lại. Đại úy Phan Lạc Tuyên lấy có đi thăm đơn vị còn đóng tại Tân Sơn Nhất rồi leo lên xe dùng đường bộ lên Tây Ninh rồi sang Cam Bốt. Đại tá Thi thì nói sang Tân Sơn Nhất lấy Phi Cơ thả bom Dinh Độc Lập. Trước văn phòng Đại tướng Lê Văn Ty thấy người lính Quân Cảnh áo quần trắng nếp đứng canh gác như không có chuyện gì xảy ra.

Hồi 10.00 giờ HĐCM hội họp lần chót, lúc này còn có các ông Nguyễn Ngọc Linh, Đinh Trịnh Chính do Thiếu tá Liễu dẫn tới để phụ giúp soạn hiến ước tạm thời, có lẽ chưa hiểu rõ tình hình quân sự hiện tại. Trung tá Đông cảm ơn và khuyên họ nên rời sớm đừng để dính líu thêm sẽ nguy hiểm.

12.00 giờ Lệnh triệu tập các sĩ quan nòng cốt để duyệt xét tình hình, nhưng không một ai trở về, và vị Sĩ quan liên lạc của Sư Quán Hoa Kỳ đến báo cho họ biết một đơn vị Thiết Giáp đã tiến vào bộ TTM, và lực lượng của Trung tá Tung đã vào chiếm khu trường học dành cho các con em ngoại giao đoàn cạnh Bộ TTM.

Trước tình trạng thất bại hoàn toàn, HĐCM và một số các sĩ quan rút về Tân Sơn Nhất, quyết định ra ngoại quốc để tránh thiệt hại vô ích thêm cho các đơn vị. Và mang theo Tướng Thái Quang Hoàng để làm con tin.

Đại úy Phan Phụng Tiên được chỉ định chỉ huy căn cứ TSN khi bắt đầu đã tìm được một chiếc phi cơ còn bay được, Phi cơ cất cánh hồi 13.00 giờ ngày 12/11/1960 sang đáp ở Phi Trường Nam Vang. Việc không cô lập được khu đầu não Dinh Độc Lập đã tạo nên sự bất lợi lớn của phe đảo chính. Ngô Đình Diệm khôn khéo vờ thương thảo để hoãn binh, gấp rút soạn thảo và cho phát thanh bài luận văn với hứa hẹn sẽ bầu cử tự do và tiến hành nhiều hoạt động tự do - dân chủ khác. Mặt khác, ông cho điều các lực lượng thân cận về giải vây cho khu đầu não.

Về việc người Mỹ dính dáng vào “vụ đảo chánh hụt” này là có thật. Không có Mỹ thì không ai dám đảo chánh, các Tướng Tá, chính khách muốn hành động gì thì cũng dựa vào Mỹ. Trước khi biến cố này xảy ra, George Alexander Carver Jr. một nhân viên mật vụ tòa đại sứ Mỹ đã liên lạc với Hoàng Cơ Thụy và khuyến khích phe đối lập đứng lên chống đối chính quyền.

Nhưng một số lớn chính khách chỉ theo nhóm đảo chính sau khi chính biến đã xảy đều hy vọng có cơ thành công, nhưng rồi thất bại. Đám đầu não trong khi đảo chính, đã chuẩn bị nếu thất bại thì có đường rút nhờ có sự bảo đảm của Mỹ. Đám chính khách còn ở lại thì đều bị bắt như quý ông: Phan Quang Đán, Phan Khắc Sửu, Vũ Hồng Khanh, Phan Bá Cầm, Bùi Lương, Trần Văn Tuyên, Nguyễn Xuân Chử, Đinh Xuân Quảng, Nguyễn Thành Phương, Nguyễn Thành Vinh, Vĩnh Lợi, Trần Tương, Trương Bảo Sơn, luật sư Lê Ngọc Chấn và người cuối cùng là Nhất Linh Nguyễn Tường Tam.

Sau đảo chánh, Trung tá Cao Văn Viên được chỉ định về làm Tư Lệnh Lữ đoàn Nhảy Dù. Thiếu tá Hồ Châu Tuấn về theo làm Chỉ Huy Trưởng Hậu Cứ và Ngô Đình Châu cũng biệt phái về Lữ Đoàn Dù, để theo dõi mọi hành động của các sĩ quan Dù.

Gia đình của cố Tổng thống Ngô Đình

Dinh Gia Long

Tài liệu tham khảo:

- *Binh Biến 11/11/1960 của Vương Văn Đông, do nhà Văn Nghệ xuất bản năm 2000 tại California, Hoa Kỳ*
- *Việt Nam một trời tâm sự của Nguyễn Chánh Thi tác giả xb 1987*

- Hai cuộc đảo chính 11/11/1960 và 01/11/1963 Đại tá Phạm Văn Hương tường thuật trên diễn đàn Thông Luận

- Cuộc Binh Biến 11/11/1960 của Ngô Đình Châu*
- Cuộc đảo chánh 11/11/1960 của Đại tá Nguyễn Hữu Duệ*
- Và các cuộc phỏng vấn các chiến hữu Nhảy Dù.*

Trích và cập nhật từ quyển “20 Năm Chiến Sự” - Binh chủng Nhảy Dù
Tác giả:

Đại úy Võ Trung Tín Tiểu đoàn Truyền Tin SĐND – 714-856-9202
Đại úy Nguyễn Hữu Viên Tiểu đoàn 3 Nhảy Dù – 714-897-1435
1246 S. Huron Dr. Santa Ana CA 92704
Email: 20namchiensu@gmail.com

Tổng Phát Hành: **Mr. Hải Võ**
1246 S. Huron Dr. Santa Ana CA 92704
Tel: 714-856-9202. Email: 20namchiensu@gmail.com
Giá quyển sách: **\$40.00USD** (Ngoài Hoa Kỳ: **\$50.00USD**)

Nguồn: Internet E-mail by Võ Trung Tín chuyển

Đăng ngày Thứ Sáu, July 29, 2016
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQTĐ/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH